

TÜRKİYE ARAŞTIRMALARI
LİTERATÜR
DERGİSİ

**Türkiye’de Medya ve
İletişim Çalışmaları I**

ISSN 1303-9369

e-ISSN 2687-6299

TÜRKİYE ARAŞTIRMALARI
LİTERATÜR
DERGİSİ

Cilt: 19 • Sayı: 38 • 2021/2 • Yılda iki defa yayınlanır

Sahibi Bilim ve Sanat Vakfı Yazı İşleri Müdürü Salih Pulcu Editör Yunus Uğur

ISSN 2687-6299 e-ISSN 1303-9369

Yayın Kurulu

Şevket Kamil Akar, Yusuf Ziya Altıntaş, Nurullah Ardıç, Alim Arlı, Serhat Aslaner, Zahit Atçıl,
Hediyetullah Aydeniz, Ayşe Başaran, Yücel Bulut, Ebubekir Ceylan, Coşkun Çakır, Nicole Kançal- Ferrari,
Fatma Samime İnceoğlu, Özgür Kavak, Abdülhamit Kırmızı, Özgür Oral, Yunus Uğur, Ali Adem Yörük, Uğur Topal

Danışma Kurulu

Gabor Agoston, Engin Deniz Akarlı, Cemil Aydın, Evangelia Balta, Ali Birinci, Gökhan Çetinsaya,
İhsan Fazlıoğlu, Tevfik Güran, Nelly Hanna, Mehmet İpşirli, Cemal Kafadar,
Mustafa Kara, Sabri Orman, Orlin Savev, Zan Tao, Hüseyin Yılmaz

Sayı Editörü: Hediyetullah Aydeniz

Türkçe - İngilizce Redaksiyon Ahmet Özer, Ayşe Başaran

Adres Vefa Cad. No. 48 34134 Fatih İstanbul **Tel** 0212. 528 22 22 **Faks** 0212. 513 32 20

e-mail talid@bisav.org.tr **internet** www.talid.org

Grafik Tasarım: Salih Pulcu **Tasarım Uygulama:** Sibel Yalçın

Baskı-Cilt Şenyıldız Matbaacılık Gümüşsuyu Cad. Işık San. Sit. No: 19/C 102 Topkapı/İstanbul

Sertifika No: 45097 **Tel:** 0212 483 47 91

Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi uluslararası hakemli bir dergidir. MLA International Bibliography, Index Islamicus, EBSCO Publishing, Turkologischer Anzeiger ve ASOS Index gibi indekslerce taranmaktadır.

Dergiye gönderilen yazılar hakemler tarafından değerlendirilir. Dergide yer alan yazılardan yazarları sorumludur. Dergiye gönderilen yazılar yayınlansın veya yayınlansın iade edilmez. Detaylı yayın bilgilendirmesi ve yazım kuralları için lütfen internet sitemize müracaat ediniz.

© Yayınlanan çalışmaların bütün hakları *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*'ne aittir. Kaynak gösterilerek alıntılanabilir.

Türkiye’de Medya ve İletişim Çalışmaları I

ARAŞTIRMA MAKALELERİ

Türkiye’de Yapılan Yetiştirme Kuramı Tezlerinin Bir Değerlendirmesi 591-608

Ömer Özer

*Türkiye’de Medya ve İletişim Çalışmaları Bağlamında Kültür Tartışmaları
(1980-1992)* 609-630

Banu Sayar, Tahsin Sayar

*Türkiye’de Kamu Diplomasisi Akademik Literatürü Üzerine Bir İnceleme: Medya, İletişim ve
Halkla İlişkiler Çalışmaları Alanı Olarak Kamu Diplomasisi* 631-684

Ergün Köksoy

*Basın Yayın Yüksek Okullarından Fakültelelere Türkiye’deki Medya ve İletişim Eğitiminin
Dönüşümü: Müfredatlar Üzerine Bir İnceleme* 685-702

Fatih Baritci

*Türkiye’de İletişim Bilimleri Adına Bir İlk Girişim: Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri
Fakültesi’nin Kuruluşu ve Açıköğretim Fakültesi’ne Dönüşümü* 703-734

Fırat Güneş

*Tanzimatçılığın İflası: Meşrutiyet Dönemi Basınında Türkçü Aydınların Tanzimat Eleştirisi
(1912-1918)* 791-814

Nergiz Aydoğdu

“Kadın, Ailenin Dahiliye Nâzırıdır.” Bir Osmanlı Kadın Dergisi: Parça Boğçası 815-860

Nermin Genç, Şenay Döner

Türkçe Kur’an Tartışmaları ve Mısır’daki Yansımaları 861-912

Mehmet Suat Mertoğlu

SÖYLEŞİ

Oya Tokgöz ile Türkiye’de Medya ve İletişim Çalışmaları Üzerine Söyleşi 735-742

İnal Cem Aşkun ile Türkiye’de Medya ve İletişim Çalışmaları Üzerine Söyleşi 743-790

RESEARCH ARTICLES

An Evaluation of Cultivation Theses in Terms of Main Features of Cultivation Theory in Turkey 591-608

Ömer Özer

Cultural Discussions in the Context of Media and Communication Studies in Turkey (1980-1992) 609-630

Banu Sayar, Tahsin Sayar

Literature Review on Public Diplomacy in Turkey: Public Diplomacy as A Discipline of Media, Communication and Public Relations Studies 631-684

Ergün Köksoy

Transformation of Media and Communication Education in Turkey from Press Broadcasting Colleges to Faculties: A Research on Curriculums 685-702

Fatih Baritci

A First Experiment on behalf of Communication Sciences in Turkey: Foundation of Anadolu University Faculty of Communication Sciences and its Conversion to Açıköğretim Faculty 703-734

Fırat Güneş

The Bankruptcy of Tanzimatism: The Criticism of Tanzimat by Turkish Intellectuals in the Press of the Constitutional Period (1912-1918) 791-814

Nergiz Aydoğdu

“The Woman is the Interior Minister of the Family” An Ottoman Women’s Magazine: Parça Boğçası 815-860

Nermin Genç, Şenay Döner

Turkish Qur’an Discussions and Its Reflection in Egypt 861-912

Mehmet Suat Mertoğlu

INTERVIEW

Interview with Oya Tokgöz on Media and Communication Studies in Turkey 735-742

Interview with İnal Cem Aşkun on Media and Communication Studies in Turkey 743-790

Sunuş

“Birikimsiz (b)ilim olmaz” mottosu ile ilk sayısı 2003 yılında yayımlanmış olan *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi (TALİD)* her sayısında bir sahaya/disipline yoğunlaşmakta ve o alanda oluşan birikimin kapsamlı bir değerlendirmesini yapmayı amaçlamaktadır. Dergide, ele alınan özel dosya konusuyla ilgili temel birkaç araştırma ve derleme makalesinden sonra, sahanın alt alanlarına dair araştırma, derleme ve değerlendirme makalelerine, klasik veya güncel alanın önemli birincil ve çağdaş kaynaklarının, kitap, tez, kurum, dergi ve kongre tanıtımlarına yer verilmektedir. Sahanın duayen birkaç ilim insanı ile yapılan biyografik söyleşi ile de alanın geçmişi, mevcut durumu ve geleceği konuşulmaktadır. İktisat, Siyaset, Sosyoloji, Şehir, Hukuk, Mimarlık, Edebiyat, İstanbul Tarihi, İslami İlimler, Coğrafya, Sinema şimdiye kadar ele alınan saha-temalardan bazılarıdır. TALİD’in bu sayısında ise Doç. Dr. Hediyeullah Aydeniz editörlüğünde Türkiye’de medya ve iletişim çalışmalarına odaklanılmış, Türkiye yükseköğretim kurumlarında 71 yıllık bir kurumsal geçmişe sahip olan, bugün 65 iletişim fakültesinde lisans ve 10’un üzerinde lisansüstü programla yürütülen medya ve iletişim çalışmalarının ortaya koyduğu akademik birikim; kurum tarihleri, literatür değerlendirmeleri, kişi ve eser tanıtımları, sahanın duayen isimleri ile yapılan mülakatlarla değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Türkiye’de Medya ve İletişim Çalışmaları ile ilgili yazı çağrısında da yer alan temel amaç, Osmanlı’dan günümüze Türkiye’de medya ve iletişimi konu edinen literatürün ayrıntılı ve nitelikli bir değerlendirmesi olarak belirlenmiştir: “Bu çerçevede sayıda; Osmanlı’dan günümüze 1- **Entelektüel boyutuyla alan yazınına** (kavram ve kuramlar, paradigmlar, araştırma problemleri, yöntemler, ekoller, eserler -kitap, dergi, makale, tezler...) 2- **Aktör boyutuyla (biyografi-yaşam öyküleri) alan yazınına** (alandaki bilim insanlarının akademik ve entelektüel hayatı, kişilikleri, akademi ve akademi-dışı çalışmaları ile alana katkıları) 3- **Kurumsal boyutuyla alan yazınına** (yükseköğretim sistemi ve organizasyon boyutuyla üniversite-içi ve dışı kurumsallaşma çabaları, fakülteler, lisansüstü programlar, bilimsel dernekler, araştırma kaynakları, okuma kitapları, dergiler, dersler vb.) ilişkin literatür değerlendirmesi ve tanıtım yazılarına yer verilmesidir.”

Bu çağrımıza istinaden dergiye gönderilen ve hakemlerden kabul alan 5 makale ve iki söyleşi bulunmaktadır.

Ömer ÖZER’in kaleme aldığı “Türkiye’de Yapılan Yetiştirme Kuramı Tezlerinin Bir Değerlendirmesi” başlıklı makale, Batı’daki medya ve iletişim çalışmalarının kurumsal birikiminin lisansüstü tezler özelinde Türkiye’de alınılmasını ve araştırmalarda kullanılmasını konu edinmektedir.

Sayının ikinci makalesi olan “Türkiye’de Medya ve İletişim Çalışmaları Bağlamında Kültür Tartışmaları (1980-1992)” başlıklı makalede Banu SAYAR ve Tahsin SAYAR, 1980’li yıllar Türkiye’sinde medya ve iletişim çalışmaları kapsamındaki kültür odaklı akademik çalışmaları ele almaktadır.

Fatih BARİTÇİ’nin *Basın Yayın Yüksek Okullarından Fakültelere Türkiye’deki Medya ve İletişim Eğitiminin Dönüşümü: Müfredatlar Üzerine Bir İnceleme* başlıklı makalesi ise, İstanbul Üniversitesi ve Ankara Üniversitesi’nin yüksek okul ile Fakülte düzeyinde verdikleri iletişim eğitimini müfredatlar üzerinden incelenmektedir.

Türkiye’de Kamu Diplomasisi Akademik Literatürü Üzerine Bir İnceleme: Medya, İletişim ve Halkla İlişkiler Çalışmaları Alanı Olarak Kamu Diplomasisi başlıklı makalesiyle Ergün KÖKSOY, Türkiye’deki medya ve iletişim çalışmaları kapsamında kamu diplomasisi literatürünü ilk defa tespit edip değerlendiren bir çalışma ortaya koydu.

Türkiye’de İletişim Bilimleri Adına Bir İlk Girişim: Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi’nin Kuruluşu ve Açıköğretim Fakültesi’ne Dönüşümü başlıklı makalesiyle Fırat GÜNEŞ, medya ve iletişim çalışmalarının kurumsal tarih boyutunu Türkiye’nin ilk ve tek İletişim Bilimleri Fakültesini ve ilk iletişim bilimleri doktora programında hazırlanan doktora tezlerini konu edinmektedir.

Bu sayıda, Türkiye’de medya ve iletişim çalışmalarının tarihi açısından iki önemli isimle yapılan söyleşi de yer almaktadır. Alanın duayen hocalarından Prof. Dr. Oya Tokgöz ile Türkiye’de Medya ve İletişim Çalışmaları Üzerine bir söyleşi gerçekleştirdik. İkinci söyleşide ise İlk İletişim Bilimleri Fakültesi’nin kurucu dekanlığını yapan ve ilk İletişim Bilimleri Doktora Programını açan Prof. Dr. İnal Cem Aşkun’la Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesinin kuruluş hikayesini konuştuk.

Diğer taraftan TALİD’in bu sayısında dosya dışı da üç makale bulunmaktadır. Bunlardan ilkinde Suat Mertoğlu II. Meşrutiyet yılları ve devam eden sürecin hararetli tartışma konularından birisini geniş bir basın taramasına dayandırarak Türkçe Kuran tartışmalarını ve bu tartışmaların Mısır’daki yansımalarını ele alıyor. İkinci makalede Nergiz Aydoğdu, Osmanlı modernleşme sürecinin en kritik eşiklerinden birisi olan ve her kuşak tarafından yeniden yorumlanan, eleştirilen, reddedilen, yüceltilen Tanzimat hareketine II. Meşrutiyet’in Türkçü aydınlarının nasıl baktıkları sorusunu yanıtlıyor. Son olarak Nermin Genç’in makalesi ise II. Abdülhamid dönemi kadın dergilerinden olup elimizde sadece ilk sayısı olan *Parça Boğçası*’nın muhtevasını değerlendirmekte, Osmanlı kadın dergileri arasındaki konumunu tartışmakta ve bu tek sayının çevrim yazısına yer vermektedir.

Dosya konusu olarak Türkiye’de Medya ve İletişim Çalışmalarına devam edeceğimiz Haziran 2022 sayımızda görüşmek dileğiyle...